

פרויקט תיבות קינון של התנשמות הפחית ב-50% את השימוש בהדברה רעילה

12.01.2015 צפירי רינת הארץ

בזכות יכולת התנשמת לטרוף מכרסמים המזיקים לחקלאות היא מצליחה לצמצם את השימוש בחומרי הדברה כימיים

עד לפני כמה שנים מעמדה של התנשמת היה של ינשוף מפואר המעניין בעיקר חובבי צפרות. אבל התנשמת הפכה לבעלת תפקיד ציבורי: נתונים חדשים מוכיחים שהיתה סיבה לבטוח בה, ובזכות יכולתה לטרוף מכרסמים המזיקים לחקלאות היא מצליחה לצמצם את השימוש בחומרי הדברה כימיים. מסיכום עולה כי מאז נכנס, המיזם הלאומי לשימוש בעופות דורסים כמדבירים ביולוגיים הפעילות לשנת 2014 של הפרויקט לתוקף, מספר האישורים שחקלאים מבקשים לשימוש בחומרי הדברה ירד משמעותית.

המיזם הלאומי להדברה ביולוגית שבראשו עומד פרופסור יוסי לשם מאוניברסיטת תל אביב מבוסס על הוא החל לפני כשמונה. הקמת תיבות קינון באזורים חקלאיים שנועדו לעודד נוכחות של תנשמות ובזים בתמיכה של מספר משרדי ממשלה ובשיתוף החברה להגנת הטבע והמרכז הבינלאומי לחקר נדידת שנים עופות של אוניברסיטת תל אביב. בשנים האחרונות מתקיים שיתוף פעולה גם עם חקלאים פלסטינים וירדנים. כמו כן נעשה ניסיון לעודד גם חקלאים ערבים בישראל לאפשר הקמת תיבות קינון בשדות שהם מעבדים

תנו לתנשמת לנצח

90%-50%
ירידה בבקשות להיתרים לחומרי הדברה בין 2008 ל-2014

עלייה מ-**600** תיבות קינון ב-2008 ל-**3,000** עד 2015

תנשמות קיננו ב-**22%** מתוך **1,400** תיבות שנבדקו

80% מהתנשמות שאותרו הצליחו לגדל לפחות גוזל אחד

תנשמת בתיבת קינון בקיבוץ שדה אליהו צילום: ניר כפרי

עד היום הוצבו באזורים שונים כ-3,000 תיבות קינון. הבזים ובעיקר התנשמות טורפים כמויות גדולות של מכרסמים המזיקים לגידולים חקלאיים ובהם נברנים, מריונים ועכברים. בשנה שעברה בדק אחד המומחים במיזם, ד"ר יואב מוטר, את מגמות השימוש ברעלים נגד מכרסמים אלה בעקבות השימוש בתנשמות

מוטרו ערך השוואה בין היקף השימוש בתיבות קינון ובין מספר ההיתרים לשימוש בחומר ההדברה רש 80, שהוא היחיד המותר לשימוש נגד מכרסמים בשדות ובמטעים. מדובר בחומר רעיל לאדם, שיכול גם להזיק לסביבה

על פי הבדיקה של מוטרו, חלה ירידה של 50%–90% מאז 2008 במספר הבקשות להיתרי שימוש בחומר ההדברה. באותה תקופה היתה עלייה משמעותית בהיקף תיבות הקינון שהוצבו באזורים חקלאיים והוא עלה בשנים 2008–2014 מ-600 תיבות עד ל-3,000. בשנת 2013 היתה עלייה מחדש בשימוש בחומר ההדברה בעקבות שנה שבה היה מספר גדול במיוחד של מכרסמים, אבל עדיין מדובר בכמות קטנה בהרבה מזו שבה היו החקלאים מבקשים לעשות שימוש לפני שהחל השימוש הנרחב בתיבות הקינון.

אם נביא בחשבון שמטרה המרכזית של פרויקט התנשמות הארצי היא להביא חלופה ידידותית לסביבה " כנגד מכרסמים, ניתן לומר שעד כה, המטרה הושגה באופן מרשים", כתב מוטרו. "עם זאת, אל לנו לנוח על זרי הדפנה. יש להמשיך להגדיל את החלק של התנשמות בהדברה ולשאוף לכך ששימוש ברעל ייעשה "רק כאשר כל החלופות מוצו

כחלק מהמחקרים המתבצעים במיזם תיבות הקינון, נערך סקר ב-1,400 תיבות ונמצא שהתנשמות מקננות ב-22% מהן. כמחצית מהתיבות היו ריקות ואילו בשאר התיבות היה קינון של בזים וקאקים (עופות ממשפחת העורבים). קרוב ל-80% אחוזים מהתנשמות הצליחו לגדל לפחות גוזל אחד שפרח מהקן